

Izšla vsak dan razen nedelj in praznikov
Issued daily except Sundays and Holidays

Uredništvo in upravniški prostor
2027 S. Lawrence Ave.
Office of Publication
2027 South Lawrence Ave.
Telephone, Rockwell 4904

LETO—YEAR XXV. Chicago, Ill., četrtek, 28. julija (July 28), 1932. STEV.—NUMBER 177

VLADA ODREMLA EVAKUACIJO VETERANOV

Kontraktorji bodo pričeli podirati poslopja, katere so okupirali bivši vojaki. Trije voditelji radikalnega krila obsojeni v zapor

Washington, D. C., 27. jul.—Parne lopate bodo orožje, s katerim bo federalna vlada prisilila veterane na evakuacijo deloma podprtih poslopij na južni strani mesta, katere so zasedli. Zakladniški departament vztraja na svojem stališču, da morajo veterani izprazniti ta poslopja, da bodo lahko kontraktorji pričeli s podiranjem poslopij na vladnih zemljiščih. Posebni policijski oddelki bodo pozvani v akcijo, da preprečijo vsako intervencijo pri izvajanju vladnega konstrukcijskega programa s strani veteranov.

Zakladniški departament je izdal odlok po konferenci z reprezentanti bonusne armade, na kateri so slednji izjavili, da so pripravljeni umakniti se iz poslopij, ako jim bo vlada preskrbela druga šotarišča, v katere bi se preselili. Vladne avtoritete so potem obljubile, da se bodo obrnile na Rdeči križ, da preskrbi šotarišča.

Na povedane demonstracije proti vladni naredbi s strani radikalnega krila se niso vršile. Devet voditeljev tega krila, ki so bili aretirani zadnji ponedeljek, bo prišlo danes pred sodnika. Trije vodje, John Pace, Walter Eicher in Beckworth Johnson, so bili večeraj obsojeni na štirideset dni zapora vsak in plačitev globe \$40, ker so organizirali padajo, ne da bi prej vprašali za dovoljenje.

Zvezni delavski departament je uvedel preiskavo proti dvema veteranoma, ki sta bila aretirana v ponedeljek. To sta George Reprehas in Frank Thomas. Oba sta se udeležila komunističnih demonstracij pred Belo hišo.

Angleška delavska stranka sklicala konferenco

London.—Izjavljajoč, da je prelom med delavsko stranko in neodvisno delavsko stranko neizogiben, je A. Fenner Brockway, predsednik neodvisne delavske stranke, sklicala konferenco, ki se 31. julija otvori v Bradfordu. Na tej konferenci bo predložen načrt za reorganiziranje stranke, da bo postala popolnoma neodvisna politična sila. Osvojila bo program, "ki bo zadovoljil tiste, ki se ogrevajo za nove smerice v delavski politiki, da se ne ponove napake, ki so dovele do razkola med angleškimi delavstvom v zvezi z organiziranjem koalicijske vlade."

Preiskava policijskega terorja

Chicago.—Državni pravdnik Swanson se je končno vzbudil iz spanja in naznanil, da bo odredil preiskavo policijskega terorja v Melrose Parku, čikaškem predmestju. Zapriscane izjave vsebujejo obtožbe proti županu Brustu, policijskemu poročniku Maggju in drugim policajem, ki vodijo teroristično kampanjo proti brezposelnim. Teror je dosegel višek pred par tedni, ko je policija navallala na zborovanje brezposelnih in otvorila ogenj. Enajst oseb je bilo takrat ranjenih. Swanson se je udal pritisku Unije za ameriške civilne svobodščine, ki je zahtevala preiskavo.

Odslovlitve železničarjev

Spooner, Wash.—Uprava Omaha železnice je te dni ponovno odpustila nad sto delavcev iz tukajšnje svoje delavnice. Pred par leti je ta delavnica zaposlovala nad sedemsto delavcev, sedaj pa jih je dala le krog petdeset.

Delavstvo išče izhoda iz svetovne krize

Ekonomski polom je zlasti udaril države, ki imajo najbolj razvite industrije

Berlin.—(FP)—Delavci, kmetje in mali trgovci skušajo najti pot iz kaosa. Prenesli so že veliko trpljenja v zadnjih par letih najostreje ekonomske krize moderne dobe.

Depresija je svetovna. Ekonomska paraliza je objela vse evropske države. V svojih krempljih drži Severno in Južno Ameriko, Avstralijo in Japonsko. Ekonomski polom je najbolj očiten v industrijsko razvitih državah kot sta na primer Amerika in Nemčija, kjer sta znanost in strojna produkcija koncentrirani. Velika Britanija, najstarejša industrijska dežela, se še vedno bori s težkimi časi, ki so nastopili pred desetimi leti.

Izven sovjetske Rusije je produkcija padla v vseh državah. Padec je dosegel obseg svetovne katastrofe. Ta padec je pokazal v groteskni luči kontradikcije socialnega reda, v katerem tisti, ki se morajo preživljati s delom svojih rok, najbolj trpe. Od delavcev, njihovih žen in otrok se zahteva naj močje in brez protesta trpe stradanje, dasi je vsega v izobilju.

Millijoni izučeni delavcev ne morejo dobiti dela v tovarnah, rudnikih in masineriji počiva, ceste pa se polnijo s berači, kruhne vrste narajajo in beda se širi po vsem svetu. Tisti, ki še vedno zatrujejo, da je prosperiteta za oglom, so podobni kapitanu potapljajočih se ladje, ki svetuje potnikom, naj ostanejo v kabinah. V ladji je velika luknja, voda se dviga in časa ni več za kranje. Kmalu bodo valovi zagrnilli ladjo in jo potegnili na dno.

Svetovni kapitalizem se ne zmeni za svarila. Tiste, ki agitirajo za vzpostavitev novega socialnega reda, preganja in zapira v ječe. Pisanja na steni ne vidi in slepo drvi v prepad.

Politična okolja in delavstvo

Unijski voditelj pravi, da se morajo delavci organizirati v svoji politični stranki

Philadelphia, Pa.—(FP)—Emil Rieve, predsednik Ameriške federacije nogavičarjev, je na konvenciji te organizacije govoril o potrebi politične aktivnosti med delavci, katere cilj mora biti organiziranje lastne stranke. Rieve je opozoril delegate, da ekonomska kriza postaja čedalje resnejša in da se bližajo velikanskemu polomu, katerega lahko prepreči edino revolta širše mase proti ekonomskemu sistemu, ki je pokazal, da ne more rešiti problemov, katere je kriza prinesla na površje.

"Brezposelnost stalno narašča," je dejal Rieve. "Armada brezposelnih šteje več kot enajst milijonov, in ako se situacija ne obrne na bolje, kar je skoraj izključeno, bo imela Amerika prihodnjo zimo trinajst milijonov brezposelnih. Prišel je čas, ko mora vsakdo, ki je poklican, da vodi delavsko organizacijo, jasno povedati, da je delavska politična akcija neobhodno potrebna. Mi ne bomo nikdar rešili ekonomskih problemov, ako ne bomo imeli politične moči, ki bi podpirala naše ekonomske organizacije."

"Naša dolžnost je vzgajati članstvo v smislu, da se bo pričelo zanimati za svojo politično organizacijo. Tradicionalna politika Ameriške delavske federacije, ki se ponaša z nestranskarstvom, je totalno bankrotirala. Med delavstvom je treba ustvariti sentiment, da edino močna politična stranka, v kateri bodo imeli delavci glavno besedo, lahko ščiti njihove interese."

NEMŠKA JADRNIČKA SE POTOPILA; 68 MRTVIH

Rešilni parnik potegnil 37 mornariških kadetov iz valov, vsi drugi pa so utonili

Kiel, Nemčija, 27. jul.—Nenaden in močan veterni sunek je včeraj prekulnil jadrnico Niobe v bližini Holsteina na Baltičkem morju in jo potopil. Sunek je prišel, ko so bili mornariški kadeti pri pouku v razredih v medkrovlju. Neseča je zahtevala 68 življenj.

Na pomoč je prišel parnik Therese Russ, ki je potegnil iz vode 37 kadetov. Kasneje so priplule na lice mesta še druge ladje, toda našle niso nobenega živga bitja. Upanje prevladuje, da so danški ribiči, ki so se nahajali v bližini neseče, vzeli nekaj rešenec na krov in jih izkrcali v samotni naselbini Rodby, toda mornarične avtoritete tega ne verjamejo.

Na krovu jadrnice, ko se je pripetila neseča, je bilo 106 kadetov. To število zaznamuje uradni rekord.

Opozorila proti kanadsko-ameriški pogodbi

Člani senatnega pododseka so nasprotniki elektrarskega trasta

Washington, D. C.—(FP)—Borahov senatni pododsek za zunanje zadeve, ki bo preiskaval osadje pogajanj v zvezi s Stimson-Harridgevo pogodbo glede pogodbite reke St. Lawrence in razvoja vodne sile, dominirajo močje, ki so naklonjeni ljudskemu lastništvu javnih naprav in nasprotniki elektrarskega trasta. Poleg Boraha so v ožduku La Follette, Wagner, Walsh, Robinson, Glenn in Vandenberg. Slednja sta pristaša administracije, Robinson je prijatelj trasta in načelnik demokratske manjšine v senatu, toda v tem letu, ko je v teku predsedniška kampanja, se ne bo upal odprto postaviti po robu kandidatu demokratske stranke Rooseveltu, ki zavzema povsem drugačno stališče napram elektrarskemu trstu kot on.

Odpor proti ratifikaciji pogodbe stalno narašča. Senator Brookhart je izjavil, da so Združene države kapitulirale pred Kanado. Ako se bo poglobila reka St. Lawrence, se bo znižala površina Michiganskega jezera, kar bo oviralo plovo po kanalu iz jezera do reke Mississippi. Illinoiski senator Lewis je podpril Brookharta v formalnem protestu, ki ga je poslal Hooverju.

Zastopniki države New York bodo v kratkem nastopili na zaslišanju pred senatnim pododsekom. Argumentiral bodo, da je del stroškov, katere bo morala nositi država, previsok, in da ekonomska vrednost projekta ne upravičuje tako velikih izdatkov v sedanjem času.

S procesa proti morilecu francoskega predsednika

Gorguloff pobija izjave zdravniških izvedencev. Pravi, da se ne boji smrti in da je pripravljen umreti za svojo idejo

Pariz, 27. jul.—Drugi dan obravnave proti Paulu Gorguloffu se je zaključil z besedno bitko med zdravniškimi izvedenci. Nekateri so trdili, da morilec francoskega predsednika ni pri čisti pameti, dočim so drugi zatrjevali, da je odgovoren za zločin, ki ga je napravil premisljeno.

Gorguloff je sam posegel v bitko. Rekel je, da ga niso zdravniški, ki trdijo, da je povsem normalen, nikdar natančno preiskali. Rebil je zdravniške izjave, ko je dokazoval, kakšno prelaskavo bi morali odrediti. Strinjal se tudi ni s zdravniki, ki jih je imenovala obramba, da preiščejo njegovo mentalno stanje, ker so skušali dokazati, da je blazen. "Ti skušate rešiti moje življenje in ubiti mojo idejo," je izjavil.

Izjavi nekakega zdravnika, katerega je izbrala prosekucija, je morilec pritrđil. Ta zdravnik je namreč rekel, da Gorguloff ni popolnoma odgovoren za dejanje, toda blazen tudi ni.

"Ta je edini človek v Franciji, ki razume mojo dušo," je vzkliknil. "Vi mi sedaj lahko vzamete življenje. Umri bom mirno kot apostol, kot pogumen vojak," je dejal lhte.

To je bilo še drugič tekem obravnave, da se je jetnik razjokal. Prvič so ga polile solze, ko je nastopil proti njemu kot prič Ivan Lazareff, bivši kozak, ki je skušal na neroden način prepričati porotnike, da je v morilecu spoznal bivšega agenta sovjetske tajne policije, ki ga je ob neki priliki mučil.

"To je laž," je izjavil Gorguloff z jokalnim glasom. "Moja duša je žalostna do smrti, ko vidim, da degenerirani rojak lahko onečašča moje ime na tak način v trenutku, ko moram umreti."

Kozakova izpoved ni napravila velikega vtisa na porotnike.

S konvencije JSKJ

Indianapolis.—Kakor vse kaže, bo konvencija Jugoslovanske katoliške jednote burna vsaj toliko časa, dokler ne bo končana afera Tavlija in gl. tajnika. Delegacija se bo razdelila v dva tabora.

Delegat Kramar iz Sharona, Pa., je predložil resolucijo, naj bi gl. predsednik imenoval vse odbore. Resolucija je bila zavrnjena z veliko večino. Delegat se menda ne mudi domov. Velika razlika med sedanjo in zadnjo konvencijo.

Znižanje davkov v Wisconsinu

Madison, Wis.—Država Wisconsin, kjer je administracija v rokah progresivcev, je odredila največjo redukcijo davkov na postevta od vseh drugih držav v tem letu. Znižanje davkov v tem letu znaša 11.62%.

MILITARISTIČNA VLADA V BERLINU UKINJENA

Predsednik Hindenburg preklical izjemno stanje. Papež še vedno diktator Prusije. Politične stranke se pripravljajo na naslednje volitve. Spopadi med pristalci raznih strank se nadaljujejo

Berlin, 27. jul.—Šestdnevno izjemno stanje v Berlinu in provinci Brandenburg je bilo včeraj opoldne končano s proklamacijo, katero je izdal predsednik Hindenburg, toda kancelar Papež še ostal na svoji poziciji kot federalni komisar (diktator) Prusije, največje in najmočnejše nemške države.

Frans Bracht, kancelarjeva desna roka in pruski minister za notranje zadeve, tudi ostane. Hindenburg, ki je ukinal vojaško vlado, pravi v svoji proklamaciji, da je nevarnost minila in da je bil red spet vzpostavljen, zato je odpoklical naredbo.

Splošno se domneva, da hoče centralna vlada pokazati javnosti, da želi imeti mirne in kolikor toliko svobodne volitve prihodnjo nedeljo, dasi se volilna kampanja še vedno vrši v znamenju krvavih praak. Včeraj je bila v Kölnu ubita ena oseba, ko so fašisti navallili na shod, na katerem je govorila socialistična poslanka Louise Schroeder, več drugih pa je bilo ranjenih.

Enaindvajset strank je postavilo svoje kandidate. Te stranke reprezentirajo vsakovratne struje in tendence v političnem življenju Nemčije. V glavnem pride v poštev šest večjih strank pri nedeljkih volitvah—socialisti demokratje, centristi, bavarska ljudska stranka, fašisti, nacionalisti in komunisti.

Prve tri grupe podpirajo republiko, fašisti in nacionalisti jo pobljajo, komunisti pa vodijo vojno proti vsem strankam.

Nemška državna stranka, mala politična skupina, je tudi postavila kandidate. To skupino tvorijo ostanki stare liberalne stranke, takozvani demokrati. Nemška ljudska stranka, ki je igrala veliko vlogo pri oblikovanju republike, ko je bil Stresemann na vladnem krmilu, je popolnoma izginila s političnega pozorišča.

General Kurt von Schleicher, važna osebnost in sedanji vladi, je včeraj zanikal, da goji diktatorske aspiracije. Vse svoje akcije je osredotočil na protekcijo obmejnih nemških pokrajin, pravi v svoji izjavi. Smešili je tudi idejo, da bi bila fašistična "armada" resnične militaristične vrednosti, pohvalil pa je fašistično mladino radi njene prostovoljne discipline.

Padec stavbinskih aktivnosti v New Yorku

New York.—V juniju so se stavbinske aktivnosti v tem mestu znižale za osem odstotkov, se glasi poročilo mestnega stavbinskega komisarja.

Vladno poročilo o industrijskih aktivnostih

Situacija se ni izboljšala in število brezposelnih še vedno narašča

Washington, D. C.—(FP)—John R. Alpine, direktor U. S. Employment Service, sicer ne komentira poročila o brezposelnosti situaciji, ki ga je objavil te dni, toda detajlirano poročila iz raznih držav kažejo, da se položaj v industrijah ni nič izboljšal v mesecu juniju.

Država Illinois na primer poroča, da so se gradbene aktivnosti v nekaterih krajih povečale, toda so še vedno pod normalo. Premogovna industrija počiva, plaväl, jeklarne in tovarne za pohštvo pa so znižale obrat. Delavski trg je natrpan in vase stroke navajajo prevlesek delavstva.

Nekatere države so pričele graditi ceste, mostove itd., da znižajo brezposelnost. Minnesota poroča, da je upoaila krog 12,000 pri gradnji cest, dočim se poročilo iz New Yorka glasi, da so industrijske aktivnosti pod normalo. Slična poročila so podale tudi druge države.

Domač drobilj

iz Chicago.—Mrličkoogledniška preiskava v aferi umora Geo. A. Carla, moža Grilbeve Vera, je bila v torek končana s rezultatom, da sta bila Vera in njen brat Ivan Grilic aretirana in pridržana za prelaskavo pred vevorotne. Polcija ni predložila nove evidanoe, toda koronar Walsh je zelo strogo nastopil proti Veri in njenemu bratu. Verin odvetnik Louis L. Gould je dejal, da v par dneh dobi oba la sapura proti kavejci. Gould vztraja, da so nesnani roparji ubili Carla.—Umrlja je Mary Andlovec, doma iz Černice, ki zapušča moža in šest otrok.—Pogrebnik Louis Zefran je imel avtno nesgodno, ko je vozil truplo neke Hrvatice iz Chicago v Centerville, Iowa.

iz Clevelanda.—Osemletni Louis Sedaj je umrl za rano na glavi, katero mu je prisadjal drugi deček s kamnom med igranjem na ulici. Mali je bil član mladinskega oddelka pri društvu št. 142 SNPJ in zapušča starše in dve sestri.—Dalje je umrl Nik Vidmar, pionir naselbine, star 62 let in doma iz Prevalja na Dolenjskem; tu je bil 40 let in zapušča tri sinove.—Umri je tudi Frank Homovec, star 32 let in doma iz Čerknice; v Ameriki je bil 17 let in zapušča ženo, hčer, očeta, dva brata in štiri sestre. Pred leti je bil aktiven med dramskimi diletanti.—V Euclidu je utonil hrvaški deček Rudolf Musič, star 15 let.

Z rudarskega procesa

Harian, Ky.—Po posvetovanju, ki je trajalo 74 ur, se porotniki niso mogli zediniti na pravorek in tako je bila obravnava proti F. M. Bratcherju, ki je obtožen umora v zvezi s bitko v Ewartu, ustavljena. To je bila druga obravnava proti Bratcherju, ker se tudi na prvi niso mogli porotniki zediniti na pravorek. Prosekucija je naznanila, da bo drugi harianski rudar, Chester Poore, ki je bil na prvi obravnavi opročen, ponovno prišel pred sodnika.

Otna družba reducirala mezdo

Denver, Colo.—Henry L. Doherty, oljni magnat in predsednik Public Service Co., ki lastuje več elektrarn in pilarn v tej državi, je odredil mezdne redukcije za deset odstotkov, poleg tega pa sili delavce na kupovanje delnic. Dasi je kupovanje delnic "prostovoljno" po zardlu uradnikov, je vsak delavec, ki se temu protivi, takoj odpuščen.

RAZMAH TERRORISTIČNE AKCIJE NA KUBI

Nadaljnih sedem ljudi ubitih pri demonstracijah. Vladne čete vodijo vojno proti sovražnikom diktatorja

Havana, Kuba, 27. jul.—Umori, streljanja in bombni napadi, ki širijo terorizem na Kubi zadnje dni, še niso ponehali. Nadaljnjih sedem oseb je bilo večeraj ubitih.

Vladne čete so podvale veliko kampanjo proti teroristom in sovravnikom predsednika Machada, da ubijejo opoziljo

V Mantasuu so vojaki ubili tri brate, Narciso, Joseja in Ramona Oivaresa, v bitki na sladkorni plantaši. V bitki je padel tudi Pedro Garcia Vigosa, bivši policijski načelnik v Mantasuu.

Komunisti so uprisorili velike demonstracije. Nosili so rdeče zastave s napisi: "Proč z vladno!" Ko je policija navallala na demonstrante, so ti odgovorili s kamenjem in opeko. Eden komunist je bil pri tem ubit in več drugih ranjenih.

Neki možki je bil včeraj najden misteriozno umorjen v parku. V njegovi glavi so našli štiri kroglice. Polcija je v njem spoznala enega od voditeljev komunistične demonstracije.

Polcija je aretirala dvajset mladih senak, med temi več učitelje, ko so šle obiskat Mario Louisa Porezna, ki leži v bolnišnici. Ona je dobila teške poškodbe pri eksploziji bombe, katero je sama naredila.

Izjavljenih je bilo več drugih aretacij. Med aretiranci sta dva zdravnik, profesor in dva bankirja.

Aktivnosti delavske stranke v Pensylvaniji

Otvorila je kampanjo proti reakciji v državni zbornici

Harrisburg, Pa.—(FP)—Delavska stranka, ki ima zasombno v unljah, je postavila svojo listo kandidatov za rasne državne urade, poroča njen tajnik Charles Oyler.

Stranka je postavila svoje kandidate proti poslancem, ki so na zadnjem zasledanju glasovali proti državni pomoči za brezposelne. Oyler pravi, da se je stranka dobro pripravila za politično bitko in upa, da bo vse reakcionarne poslance poslala v pokoj.

Stavka tekstilnih delavcev

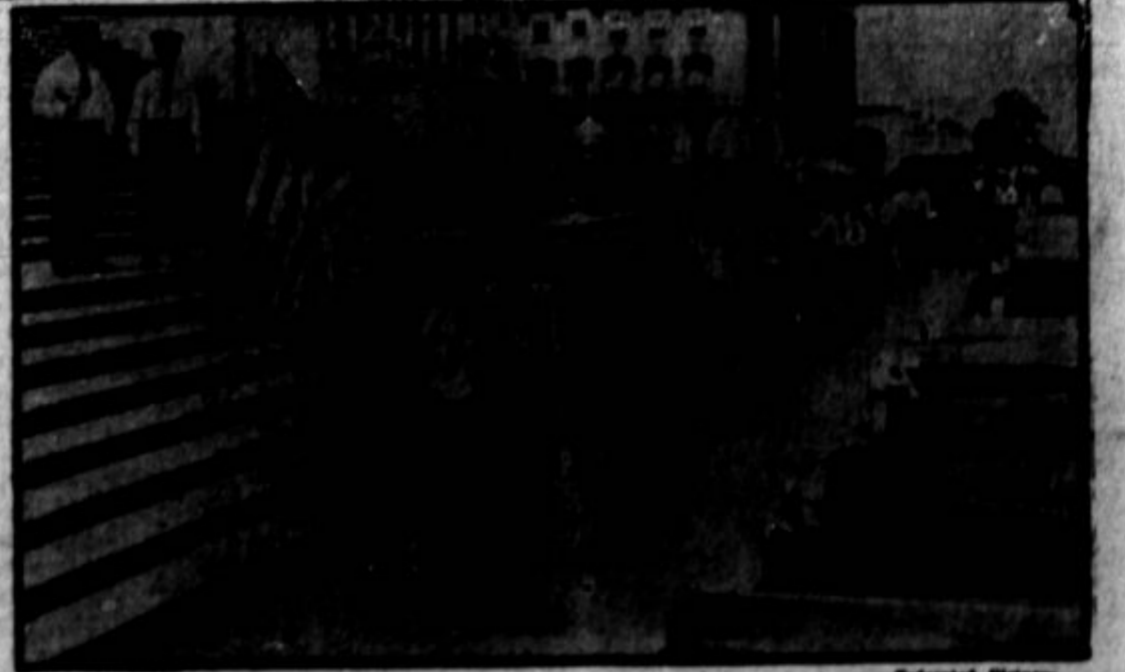
High Point, N. C.—Dasi je policija aretirala nad petdeset agitatorjev, tekstilni delavci, ki so zastavkali proti redukcijam, še vedno vztrajajo v boju. Stavkarjem so se pridružili tudi brezposelni, ki so šli od tovarne do tovarne in v kratkem času ustavili obrat v tem mestu in okolici. Krog šest tisoč delavcev je prizadetih radi stavke.

Socialisti protestirajo

St. Louis, Mo.—Louis Martin Wolf, socialistični kandidat za guvernirja, je v imenu stranke protestiral proti policijski brutalnosti v zvezi s nedavnimi demonstracijami pred mestno hišo, ko je policija ranila več oseb, ko je navallala na množico, ki je zahtevala, da mesto nasičuje brezposelne.

Izredno zasedanje državne postavodaje

Charleston, W. Va.—Tukaj se je te dni otvorilo izredno zasedanje državne legislature, da reši problem pomoči za brezposelne. Guvernir je sklical zasedanje na pritisek delavskih organizacij, ki so zahtevale, da država heka ukrene za ublašitev med brezposelnimi.

"Mr. Zero" iz New Yorka, ki danes vodi radikalne bivše vojake v Washingtonu. Tudi on je bil aretiran pri demonstracijah pred Belo hišo.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$2.00 per year, Chicago and Europe \$3.00 per year, foreign countries \$5.00 per year.

Advertising rates on agreement. Manuscripts will not be returned.

Prosвета 525 North LaSalle Ave., Chicago, Illinois.

Ameriški bogovi

Neki filmski magnat je pred kratkim priznal, da je 98 odstotkov ameriških filmov spisanih in snetih za povprečno pamet dvanajstletnega otroka.

Dejstvo, da je 98 odstotkov ameriških filmov navadna pajcarija, toda publika jih kljub temu pozira s kožo in košmi vred, dokazuje, da se magnat ni smotil.

Zdaj je treba, da se oglasi še kak časnikiški magnat in prizna to, kar že davno vemo: da je tudi ameriški kapitalistično časopisje napisano za pamet dvanajstletnega otroka.

Končno je tu še radio s svojimi otročarijami. Dovolj je, če poslušal razne dialoge, pa več s kom ima opraviti.

Kino, časopis, radio, šolski športni klubi in vsi ostali odtoki kulture in zabave v Združenih državah prihajajo o dvanajstletni pameti drage publike.

Vzemimo politične bogove. Komu še ni v spominu bogec Wilson? Za njim so časopisi naredili novega boga iz nekega obiskurnega Hardinga, ki ga ni nihče poznal pred njegovo nominacijo.

Največji politični bog v Združenih državah v zadnjih treh letih, torej v dobi krize, je bil inženir Hoover.

Amerika je tako naglo rasla ekonomsko in industrijsko, da ni imela časa za razvoj svojih mentalnih zmognosti.

Cikaški listi poročajo, da je tu čez 100.000 hiš, ki čakajo na boben zaradi zapadlih davkov.

Kakor vse kaže, bo nova "evropska ententa" kmalu vključevala vse evropske dežele razen Rusije.

Novo kračanako načelo: Zadavi svojega bližnjega! ...

Glasovi iz naselbin

Zanimive beležke iz raznih krajev

Metropoliska gubava

Cleveland. — Pod naslovom "Pri Jugoslovanih v Youngstownu" je priobčil v tujkajski Enakopravnosti trikratni daljši dopis g. Josip Grdina.

Celotni dopis bi bil sadal v starokrajški buržoazni list "Jutro" ali pa v opozicijskega klerikalnega "Slovenca" kot pa v ameriški list.

V tem času te stranske brezposelnosti imamo ameriški slovenski državljani preveč truba tukaj pod ameriško zastavo.

Ameriški Slovenci ljubimo svojo staro domovino še preveč; kdor le more pohiti domov na obisk ali se pa pokličejo kakoli delarčki.

Slovinci prihajajo v domovino na obisk kot turisti z ameriškimi pasportji, da se po mnogih letih napora navijejo zopet domačega zraka in lepote domovine.

Slovinci v domovini si naj sami uredijo svoje državne težkobe, Ameriki pa imamo posebno letos dovolj dela v teh predsedniških volitvah.

Demokratski župan Miller je na iniciativno lista "Press" priredil v tujkajskih zapuščenihih parkih par koncertov in že pika "Press", da ni več pesimizma, temveč je sam optimizem.

Is svojih zapiskov Milwaukee, Wis. — Pisknik društva "Bled" št. 19 JEPS se bo vrnil v nedeljo dne 31. julija v znanem Covičevem parku.

Pri prihodnjih jesenskih volitvah za državno postavdajo tomo Slovenci imeli dva kandidata; v petem volilnem okraju bo ponovno kandidiral sodrug Ermenc.

Pri zadnjih volitvah je tudi naš narod pokazal kaj zmora. Na West Allisu naprimer so naš Slovenci največ pripomogli do velike socialistične zmage.

Boj razredno zavednega delavstva se postruje tudi v Ameriki. Tudi ameriško delavstvo je začelo spoznavati, da se mora boriti za svoje.

Napočil je čas, ko se bo začela jačiti in to z veliko silo, armada bojnega proletariata pod vodstvom socialistične stranke.

Ali bi torej ne bilo umestno, če bi naši rojaki v Milwaukeeju in na West Allisu opustili idejo slovenskih domov in stihili svoje vrste z ameriškim delavstvom in njih organizacijami?

Tak dom bi bil središče nove proletarske kulture, kulture tožljive, kateri pripada bodočnost.

Moč kapitalizma razpada, o tem ni dvoma, in novi vladajoči razred se pripravlja, da nastopi svojo, po večnih postavah razvoja določeno mu vlogo.

Slovinci potom svojih že obstoječih organizacij lahko položimo temelj takemu velikemu delu in izvršimo pionirsko delo v tem pogledu.

Čas skupnega dela Elizabeth, N. J. — V soboto na 23. julija smo imeli priiliko slišati naše delavske kandidate v Labor Institute na 955 Elizabeth ave. v Elizabethu, N. J.

Nato je sodrug Heimer predaval dobro poznanega delavskega boritelja James H. Maurerja iz Readings, Pa., kandidata za podpredsednika Združenih držav.

V dvorani, ki je bila polna poslušalcev in sodrugov, ni manjval nobenega tistih delavcev, ki so "hudi" socialisti ali komunisti ali pa šviga švaga smo v pogovorih na voglih ali pa v salunih. V resnici jih pa ne vidiš sraven tam, kjer je v resnici potreba kakšne pomoči za delavsko stranko.

Vsak napredno misleč delavec in delavka mora gledati, da se delavec vsega sveta združijo v svo močno delavsko politično stranko, ki je socialistična stranka — Socialist Party.

Kapitalisti imajo dve enaki stranki bogatašev, in kadar je treba, vedno skupno nastopijo proti delavskim predlogom v kongresu in v legislaturah.

Podžigalcem in razdiračem pa svetujem, če že nimajo dobrih nasvetov ali finančne pomoči v

kampanjskem letu, in zraven še državljanji niso, pa jim vsaj ni treba podnesti kar napredno delavstvo zida.

Mnogo se jih je vpisalo v socialistično stranko na shodu. Andy Sprogar.

Vabilo na skupni oecianski Springfield, Ill. — S. Charlie Pogorelec me je obvestil, da se bo s. J. Rakom udeležil strankine konvencije-takaj. Prišla bosta kot delegata od kluba št. 1 JSZ.

Dežela obrokarjev Milwaukee, Wis. — Delavec, ako hočemo preprečiti bodočo depresijo, moramo odpraviti kapitalistični sistem in ga nadomestiti s socialističnim.

Vzemimo za primero dva zakonca, ki imata nekaj prihrankov. Potrebujeta dom, ki jima je potreben. Nanj plačata gotovo vsoto, ki sta jo imela, ostalo pa odplačujeta na obroke.

Recimo, da je dom stal osem tisoč dolarjev, nanj sta že plačala sedem tisoč, kljub temu pa še ni njihov, ampak še vedno njegov gospodarja, ki ima v njem same en tisoč, kajti on ima še vedno morščic na njem in še vedno za tisto vsoto, ki je bila ob nakupu doma.

Mnogo ljudi kupuje tudi vsotno opremo na mesečne obroke, tako da je mnogo delavskih družin do skrajnosti obremenjenih z mesečnimi obroki, da jih težko zmagujejo še v dobrih časih.

Smrt slovenskega pilota McDonald, Pa. — Kot je bilo v Prosveti že parkrat poročano, je dne 15. julija našel tragično smrt v svojem aeroplanu mladi Slovenec Frank Peternell iz Meadowlands.

Od letala je ostalo le kovinsko ogrodje. Letalo je nosilo ime "Aerona". Bilo je potrjeno po trgovskem departamentu kot dobro, izdelala pa ga je tvrdka Aeronautical Corporation of America.

Na vozilu na sliki se je pripeljala večja četa bivših vojakov iz Detroita na "bonusno fronto" v Washingtonu.

Malcolm B. MacDonald, sin angleškega premijera, ki se mudi na imperijski konferenci v Ottawi, Kanada, in morda tamkaj pazi na torije v interesu svojega očeta.

te trike, ker so tudi dobro organizirane in drže skupaj kot veriga. Kadar vidijo, da je ljudstvo že do gotove mere plačalo za razne obrokarne potrebnosti, pa ustvarijo zastoj in depresija sledi.

Delavci, ako hočemo, da se prepreči to kapitalistično izkoriščanje, brezdelje in pomanjkanje, volimo prihodnjo jesen za socialistične kandidate vsopovod, pa bo zlo, ki sem ga zgoraj omenil, odpravljeno za vedno. Joseph Ule.

Smrt slovenskega pilota McDonald, Pa. — Kot je bilo v Prosveti že parkrat poročano, je dne 15. julija našel tragično smrt v svojem aeroplanu mladi Slovenec Frank Peternell iz Meadowlands.

Od letala je ostalo le kovinsko ogrodje. Letalo je nosilo ime "Aerona". Bilo je potrjeno po trgovskem departamentu kot dobro, izdelala pa ga je tvrdka Aeronautical Corporation of America.

Na vozilu na sliki se je pripeljala večja četa bivših vojakov iz Detroita na "bonusno fronto" v Washingtonu.

Prof. Confida je po večletnem pouku prepričan, da potrebuje policijaki tolmáč samo 80 besed, ki zadostujejo za oblikovanje najpotrebnejših stavkov.

Prof. Confida je po večletnem pouku prepričan, da potrebuje policijaki tolmáč samo 80 besed, ki zadostujejo za oblikovanje najpotrebnejših stavkov.

Gobavost je ozdravljiva

Gobavost, najstrašnejša med boleznimi, je ozdravljiva! Uspelo je najti lek, ki jo ozdravlja! Kakor je nepríčkavana ta vest, tako nepríčkovan je tudi način, kako so prišli do tega odkritja.

Neka stara indsko pripovedka pravi, da je živila nekoč bajno lepa kraljica po imenu Sa. Oče in mati sta bila nanjo ponosa.

Ker pa ve indsko ljudstvo povedati še marsikaj podobnega v zvezi z gobavostjo, so začeli ameriški zdravniki iskati za realnim jedrom te pravljice.

Kakor poročajo sedaj iz Zeneve, je uspel teh poskusov ta-le: Uživanje sadov samih na sebi ima le v redkih primerih nekaj uspeha, pač pa se je izkazalo olje, ki so ga iztlačili iz njihovih pešk.

Strupeni plini so najmodernejše in najbolj nevarno vojno orožje. Sicer ne ograza vsak svoj plin življenja, ločiti jih je treba marval po tem, ali imajo samo namen izločiti nasprotnika iz boja ali pa ga unčiti.

Neki vojni plini razjedajo predvsem kožo, povzročajo bule in gnojenje, srbenje in kataralno draženje dihalnih organov in oči. Se spada n. pr. gorčični plin in arzenске snovi (zin).

Kako se širi plin? Ker je težji od zraka, vdira nad tlemi v vse kotičke in uničuje življenje zlasti tam, kjer je mnogo ljudi skupaj in je ventilacija nemogoča.

Z najrazličnejšimi pripomočki skušajo ustajati učinkovitost plinskega orožja. Izdelali so plinsko masko in skušajo uporabljati še v naprejšnji kemične protivne snovi.

Organizirana in pravočasna priprava na vojno s strupenimi plini je nujna zahteva, kajti dokler bo obstajalo to orožje, tako dolgo nemogoča druga učinkovita obramba.

Osemdeset besed

Profesor Confida, tolmač za tuje jezike pri pariškem policijskem ravateljstvu, ima izredno veliko slušateljev pri svojih predavanjih 450 straznikov se uč angleščine, 180 nemščine, 160 italijanščine in 100 španščine.

Prof. Confida je po večletnem pouku prepričan, da potrebuje policijaki tolmáč samo 80 besed, ki zadostujejo za oblikovanje najpotrebnejših stavkov.

Vesti iz Jugoslavije

(Glavna poročila iz Jugoslavije.)

DRUGI DEL PROCESA GLEDE PUČA

Dva obtožena obsojena na dve in eno leto, dve obtoženki oproščeni

Beograd 10. julija 1932.

Te dni se je začel pred sodiščem za zaščito države proces proti štirim civilistom, ki so obtoženi zveze in sodelovanja z oficirji pučisti za "civilne revolucionarje", sodišče za zaščito države.

Obtoženi so bili: Slavko Neumann, upravitelj neke špedicijske tvrdke v Mariboru, Sarioša Friedfeld, stara 22 let, poročena hišnica v Mariboru, njena mati Adela Prager iz Kaposvára ter 26-letna učiteljica Mila Stefanovič iz Uzičke Požege.

Vsi so bili obtoženi, da so imeli zveze z Milojkovičem, poročnikom v Mariboru, ki je začel organizirati pučiste ter se je pred aretacijo v hotelu ustrelil. Obtoženi so, da so vedeli za Milojkovičovo tajno delo, da pa tega niso prijavi. Neumann je obtožen še, da je dal poročniku Milojkoviču na razpolago pisalni stroj, da je na njem razmnožil letake.

Sarioša Friedfeld, hišnica v Mariboru, se je seznanila s poročnikom Milojkovičem ter postala njegova ljubimka, odkar je njen mož bankrotiral. Poročnik Milojkovič je kar stalov pri njej. Tamka se je tudi seznanil z Neumannom. Obema je zapal svoje namere. Po korespondenci, najdeni pri ustreljenem Milojkoviču, so doznali, da je bil tudi v stalni zvezi z učiteljico Stefanovičovo, ki je službovala v Vladimirovu in ki je vedela za vse namere poročnika Milojkoviča. Z njim se je tudi zaročila še pred leti, ko sta službovala v istem kraju. Tako je veljala Stefanovičeva za Milojkovičovo zaročnico, prav isto pa je mislila Friedfeldova v Mariboru. — Mati Friedfeldove, Adela Prager, je obtožena, da je vedela za Milojkovičove namere in da je na poziv hčere prišla za nekaj dni v Maribor. Milojkovič je namreč dejal, da se bodo pučji vršili tudi v drugih mestih in tudi v Zagrebu, zato naj Sarioša pokliče mater iz Zagreba v Maribor, kjer bo bolj varna.

Tako govori obtožnica. Obtožene in obtoženke pa so na razpravi tajile vsako krivdo. Za Milojkovičove namere niso vedele, tudi Neuman ne. Ta je smatral od vsega začetka afero za neresno stvar.

Sarioša je priznala, da je bila z Milojkovičem v ljubezenskem razmerju in da se je smatrala za njegovo zaročnico, enako trdi tudi Stefanovičeva, češ, da sta se zaročila pred poveljnikom v Gerovu. V pisnih, kjer ji je Milojkovič omenjal, da stvar napreduje, je mislil pač svojo željo, da slede vojaško sukno ter se posveti politiki, ki ga je tako zanimala.

Nato so prečitali še Milojkovičeve izjave pred samomorom, v katerih pravi, da je o vsej akciji govoril tudi Stefanovičev in Friedfeldovi, a vse v nameri, da bi jima imponiral. Neumann je res dal na razpolago pisalni stroj.

Zagovorniki so dokazovali nedolžnost svojih klientov in klientsa ter prosili sodišče, da oprosti vse.

Danes popoldne pa je bila razglašena razsodba. Sodišče je obsodilo Slavka Neumanna na dve leti ječe in Sariošo Friedfeldovo na eno leto ječe, ker sta vedela za priprave pučistov, pa tega nista javila oblastem, kar bi bila dolžna.

Adela Prager, Sariošina mati, in učiteljica Stefanovič sta bili oproščeni, ker sodišče nima dokazov, da sta vedeli za pučistovske priprave. Pritožbe zoper razsodbo ni.

Se ena smrtna nesreča. — Ta se je zgodila blizu Sv. Urbana pri Ptuj. Posesnik in gostilničar Franc Bračić je bil v svojem vinogradu pri Sv. Urbanu. Na povratku domov ga je doletela nesreča. Vozil se je na nekem vozu in z njim mati zdravnik dr. Potrča od Sv. Urbana. Na klanec se je pretrgala zavora, zlomila so se oje in voz se je prevrnil v jarek. Hudo notranje poškodbe je dobil Bračić, lažje pa

rovičev, je nabel na cesti tudi svojo smrt. Petjali so se cigani na dveh vozovih po ljubljanski Karloški cesti, za njima pa so šli po ciganski otroci, se šahili ter mledovali ljudi za dinarje. Pa je eden imen Pavle, Pavle Kajfež, nenadoma zakrllil s rokami in se zgrudil na tla. Paden je prišel zdravnik, je bil še mrtev. Srčna kap ga je zadela na cesti, ki mu je bila dom in smrt.

Stavka v Ljubljani zaključena

Stavka delavcev pri poglabljanju struge Ljubljanice pri stari cukrarni je končana. Med delavci in podjetjem je bil dosežen sporazum, ki ne pomeni za delavce nikakršne pomembne spremembe. Za delavstvo je edina pridobitev stavke garancija, da "podjetje ne bo preganjalo niti odpustilo nobenega od štrajkujočih-hujakačev." Glede mezde pa je ostala prav za prav pri starem: ob vatopu na delo plača podjetje 3 Din na uro, potem bo delavce po kvaliteti vrstilo lahko v višji razred, ki bo plačan po 3.50 Din na uro.

Ko so delavci stavkali, jim je nekdo prinesel v veliki košari kruha in slanine od "neznanega gospoda." Meščansko časopisje se je kar topilo v ginjenosti, kakšno sočutje imajo nekateri do stavkujočih delavcev. In kdo je bil ta "neznan dobitnik"? Bilo je to konkurenčno stavbno podjetje v Ljubljani, ki bi tudi rado dobilo delo pri Ljubljani. Pa je ponujalo podjetju Slogradu — ki vrši dela v Ljubljani — tem, da je poslalo za stavkujoče nekaj slanine in kruha. To je tisto "sočutje do delavcev," to je meščansko človekoljubje.

V Bohinjskem jezeru je utonila služkinja Micika Konhajzerjeva, dama iz Lake, uslužbenka v Zagrebu. S svojimi delodajci je prišla v Bohinj, kjer se je šla kopat v jezero. Ker je tamkajšnja voda zelo hladna, jo je zgrabil v nogah krč ter je izginila pod gladino. Ljudje so ji hoteli na pomoč, a so potegnili že mrtvo iz jezera.

Dekle in separji. — V okolici Kranja napadeta zadnje dni dva neznanca kmete in vdrtata v hišo, zahtevajoč denar ali blago. Tako sta priklicala tudi posestnik Marjano Praprotnikovo ponoči iz hiše ter jo takoj napadla. Prihitela je prebujena dekla Pavla Rakovčeva. Tudi njo je napadela, napadel, a nalezela je na močno dekle, ki se ne da kar tako. Oba sta padla na tla ter se rvala, prihitel je še drugi napadalec, pa tudi oba nista znopazila krepke dekle Pavle. Nazadnje se ju je dekla otresla ter odhitela v noč, napadalec za njo, a dohiteli je nista mogla, nakaar sta tudi napadalec izginila. Orožniki zasledujejo napadalec.

Grd zločin v Hajdini pri Ptuj. — V gozdu pri Hajdini je bil izvršen grozen zločin večje skupine moških. Napadli in zlorabili so 13-letno dekle Marjano Kmetec. Dekle je pala krave ob gozdu, zvečer se je živina vrnila domov, pastarice pa ni bilo. Ker je tudi do noči ni bilo, so jo šli iskati v sluti, da se ji je kaj pripetilo. Iskali so ponoči, pa je niso našli, iskali so jo naslednjega dne, pa so jo šele popoldne našli v nekem grmu. Ležala je nezavestna in krvava, ožala je nezavestna in krvava, ožala ji je bila vsa raztrgana. Tako je bilo videti, da je bila dekleka posiljena. Ko so jo našli, se je za hip zavedla, pa spet tako onesvestila. Preden je prišel zdravnik, je reva umrla. Zdravnik in komisija sta ugotovila, da je deklečete napadla cela grupa moških, ki jo je potem posilila. Da dekle ne bi klicala na pomoč, so ji z jermenom ali z vrvojo zadržali vrat ter jo skoro zadušili. In tako trpečo deklečo so zlorabljali. Če bi deklečo našli že zlorabljali. Če bi deklečo našli že zlorabljali.

Umrli so: na Golniku je podlegel jetiki Ljubljancan Pavel Semunig, v Rogški Slatini zdravniški uradnik Mart. Hajnssek, na Podgrađu na Murskem polju posestnik in mlinar, 64-letni Ignac Mohorčič, v Ljubljani Karl Potokar, v Tolminu Marija Pavličkova.

Hrbenico si je zlomila. — V Hotinji vasi pri Ponikvi se je ponočeno potpisala delavka Ivanica Stanjko, stara 52-let. Tlačila je seno na kozoletu, nenadoma pa ji je spodranilo in padla je tako nesrečno, da si je zlomila hrbenico. Prepeljali so jo v celjsko bolnico, kjer čaka smrti.

Cigan na cesti umrl. — Cigan in ceste — to dvoje je nerazdružljivo. Malone vse njih življenje preteče na cestah in 17-letni Anton Kajfež, cigan iz rodu Hudo-

rovičev, je nabel na cesti tudi svojo smrt. Petjali so se cigani na dveh vozovih po ljubljanski Karloški cesti, za njima pa so šli po ciganski otroci, se šahili ter mledovali ljudi za dinarje. Pa je eden imen Pavle, Pavle Kajfež, nenadoma zakrllil s rokami in se zgrudil na tla. Paden je prišel zdravnik, je bil še mrtev. Srčna kap ga je zadela na cesti, ki mu je bila dom in smrt.

Starec ubil svojega sina

Zgodilo se je v Stanetincih v Slovenških gorah. Tamkaj je živel posestnik Ogrinac Anton s svojo ženo, dvema hčerama in sinom Antonom. Posestnikova žena pa je umrla pred nekaj leti, in tedaj so se pričeli v hiši prepiri. Sin Anton je zahteval od svojega očeta, starega zdaj 78 let, naj mu izroči posestvo, česar pa oče ni maral, ker je bil sin vdan pišči in pogosto divji, da se je dejansko našel nadestrana in očetom. Pretakli tedaj je sin očetovo najboljšo in edino prazno obleko razsekal s sekuro na kosce, v ponedeljek 4. jul. pa je prišel svecer domov, ko sta sestri in oče sedeli pri večerji. Sin Anton jim je prevrnil skledke ter govoril, da jih pobije. Sestri sta zbežali, divji Anton je legel spat, oče pa vzel tedaj kramp-ter s njim ubil sina, ko je spal. Trilakat ga je udaril, da je oblezal z razbito lobanjo poleg postelje, kakor je oče odšel k spanju ter prijavil, kaj je storil. "Še bi pa on mene, in drugič, kot v spanju, ga tudi ne bi smogel," je dejal poirči oče.

Samomor v Ptuj. — Pred nekaj dnevi je z dravkega mostu v Ptuj skočil v Dravo kakih 18 let star kmetič mladenič ter izgubil v valovih. Kdo bi bil neznanec, ne vedo; očividci pa pravijo, da je najbrž tisti bresposelni delavec, ki je čes dan bežal po mestu in prosil podpore.

Pokar v Sestriah pri Ptuj. — Umrli hišo-posestniku Leopoldu Subotiču. Pogoril mu je poleg hiše tudi blaz in klet, šivčev, orodje, krma itd. Škoda je velika.

Strek utonil. — V Apneš na Dravskem polju je 12-letni Janežek, sin posestnika Piška, v vozu sam doma pet-mlajših otrok. Oče je bil šel na polje, mati pa je šla nabirat jagode. Janežek pa je s dveletno Pavlino hotel k očetu na travnik, a sta se mimogrede ustavila ob potoku Poljski ter se tamkaj igrala. Pri tem je Pavlina padla v potok ter utonila, česar Janežek, atopljen v igro, takoj niti opazil ni. Ko jo je pogrešil, je poklical očeta. Ta je našel hčerko v potoku že mrtvo.

Smrtna nesreča. — Posestnik Alojz Kerin iz Podloga pri Krškem se je smrtno ponorečil. Z vozom se je odpravil v Kočarijo v Gorjancih, ko pa se je vračal na vozu ni imel, pa z vajat zadrževal konja po klanec navzdol. Sunek pa ga je vzgel pred konja in v naslednjem hipu je že šel čezenj voz ter mu prizadel tako hudo notranje poškodbe, da je še istega dne v krški bolnici umrl. Zapušča vdovo s petimi otroki.

Umrli so: na Golniku je podlegel jetiki Ljubljancan Pavel Semunig, v Rogški Slatini zdravniški uradnik Mart. Hajnssek, na Podgrađu na Murskem polju posestnik in mlinar, 64-letni Ignac Mohorčič, v Ljubljani Karl Potokar, v Tolminu Marija Pavličkova.

Nemiri v "bonusni armadi" v Washingtonu. Zadnje dni je bilo artilerskih nekaj voditeljev.

Od avstrijskega plesa do rumba

Med preprostim narodi so sitmišne telesne kretnje vsajna oblika najkromnejšega kolesa opravila. Med njimi je doma vraga, da ples lahko prežene bolezenake demene. Kdor plesetako, da s plesom izraza dogodeke, ki si jih želi, lahko upa na bogat plen na lovu ali sredno smago v vojni. V kulturni zgodovini današnjih narodov so ohranjeni prav redki sledovi o nekdanjem magičnemverškem pomenu plesa. Ples je postal vse bolj družabna zabava, pri čemer pa se je stalno spreminjal v oblikah.

Iz srednjega veka je ohranjenih mnogo virov, iz katerih smo izvedeli, da se je narod takrat rad abisal na prostem — navadno pod lipi sredi vasi — in plesal. Za godbo so akrcbeli godci a prav čudnimi glasbili. Prvi plesalec je pel, ostali pa so mu pomagali, ko je pesem ponavljal. Plesov teh časov sveda ne smemo primerjati s plesi v akupinab, ki so se v navadi v modernih dobi. Ervotna oblika srednjeeveškega plesa je bil skok, ki se je čisto zaprlil v čudno razbndase kretanje, kronisti iz one dobe pišejo, da so kmetje pri plesu "noredi, kot divji medvedji" in se "mečali med seboj" kot bi se hoteli dvigniti v srak. Plesi takratnih časov so imeli tudi še prav svojevrsne nazive. Verjetno je, da so bili plesi, ki so jih valjubili na dvorih, malo bolj umerjeni. Na stikah vidimo vitezje, ki korakajo s svojimi damami "z drvajocim kosakom" po grajskih dvorih. Slavno-nac spreved vodi godec, kar je nekako podobno današnjim polonzi ("poljakem") plesu v tričetrtinskem taktu, pri katerem hodijo pari drug za drugim), s katero se čisto otvarjajo, modernar prireditve. Da pa je ušlival veselje ljudskega plesa tudi odlične svet, dokazuje zgodovinski vir iz 14. stoletja, po katerem je nekoga naumburškega škofa med divjim akacijem na plesu zadela srčna kap.

Slučni dogodki so zgovorna priča, da so bili srednjeveški plesi precej neravnini in strovi. Zato je jasno, da je predvsem duhovščina pri vsaki priliki avarila ljudi, naj se izogibljajo "aramotnega zvljanja in obrazljanja" in "poskakovanja v pakel." Te prepovedi niso bile neupravičene, če se pomisli, da so prestopki posameznih plesalcev pravsl množice a pravo plesno besnostjo, ki se je širila kot epidemija. L. 1274 so se po zapadnomških krajih vikle cele gruč moških in ženak, ki so plesale povsod, kjer je bilo malo prilike, in niso nehale po cele dneve.

V poznajših stoletjih so se oblike plesa precej spremenile. V dobi renesance so postali italijanski knežji dvorci, v 17. stoletju pa prestolnica francoskih kraljev vzor vse takratne družabne kulture, kar je bilo tudi za način plesa odločilnega pomena. L. 1717 je izšla n. pr. učna knjiga "Pravi plesni učitelj" s podrobnim naslovom "Izjave francoske plesne umetnosti," ki je bila priznana kot edino prava strokovna literatura za ples. Iz te dobe izvirajo kvadrilje in gavote, posebno pa menueti, ki so bili po l. 1653, ko so jih prvič plesali na francoskem dvoru,

skoraj 150 let najbolj priljubljeni plesi evropske družbe. Ples je bil brezkončno izumetničen; prav za prav je bil podoben "večnemu sprahajanju," ki so ga pekinjali mestovinski pekinji. Ti plesi so bili veren izraz umerjenega dostojanstva in izravnega norčevanja, ki je bilo značilno za ono absolutistično dobo. O Ludoviku XIV. pripovedujejo, da je hodil dvajset let k plesnim uram, ker je hotel v aristokratski družbi dovdeno izjavljati stalno se menjajoče figure klasičnega plesa. Končno je prišla jača struja, ki je pologoma tudi plesu dala prirodnejšo obliko.

Danes skoraj nihče ne to mogel verjeti, da je bil prav "lepi stari" valček oni ples, ki si je moral po hudem odporu kot najbolj prevraten osvoboditi parkete. Kakor menijo strokovnjaki, se je valček razvil iz južnomških ljudskih plesov. Njegovo novo ime se je pojavilo šele proti koncu 18. stoletja. Valček je moral premagati najhujšo opozitelo družabnih krogov. Zasturjenje je bilo takrat približno takšno kot nekaj let pred avetovno vojno, ko se je akual na evropskih plesiščih udomačiti tango, ki so ga prinesli iz Argentine. Tudi valčku — prav tako kot tangu — je pomagala do zmage mladina, ki se ni oisotirala na pomlakske starejše generacije, češ da ta nesrečni, novi ples ruši moralno in pospešuje jatko in bližnjo smrt. Goethe se je moral naučiti nove umetnosti še kot dijak v Straburgu, ker bi se akcer osmešil, kadar je bil povabljen. Papolina je bila zmaga valčka, ko se je l. 1787 v davno posabljeni operi — ki je uspela mnogo bolj kot Mozartov "Figaro" — prvič javil na odru. Kljub temu je treba omeniti, da v angleški družbi še desetletja pozneje valček niso hoteli priznati in ga celo še pod Viljemom II. niso hoteli videti med avcačnostmi na berlinskem dvoru.

Morda bi bil tudi valček — kot marsikateri modni ples — izginal kot je prišel, če mu ne bi bili nadarjeni skladatelji z nesmrtnimi melodijami zagotovili trajno veljave. Josef Lanner (1801-1843), skladatelj 205 valčkov in Ivan Strauss (1804 do 1849) sta mu ugledla zmagoslavno pot po vsem svetu. Do kralja valčka pa se je povzel Straussov sin Ivan (1825—1899), ki je v svojih delih ovekovalil čars modrega Dunava in Dunajskega lesa.

Povojna doba je zopet prinesla vsilike ispremembe. Z "jazom", ki ga je baje najprej udomačil ameriško vojaštvo v Franciji, so se v družabne plesne utihotapljali samoraki ritmi. Celobalet, ki je do sadnjega ohranil svoje davno tradicijo, se je moral podvreči novi struji, tako da je zdaj deloma izpopolnjen a plesnimi akupinami, ki izvirajo iz raznih šol novega umečnega plesa. — Zis.

"Profesor radia"

Na Francoskem so osnovali nov naslov: "profesorja mikrofona" ali "profesorja radia." Prvi, ki so mu podelili ta naslov, je učitelj radio glasbe in petja na pariški glasbeni akademiji Erik Andre.

Ponosrečen poklon

— Milostiva, vi imate dražestno majhne ročice.
— Zares?
— Sveda, kadar zehate, vam ne zadostujejo, da bi zakrili vaš polovico ust.

Kako se voli predsednika

Mnogo tujerodcev, ki so postali ameriški državljani v zadnjih štirih letih, bo letos imelo prvo priliko, udeležiti se narodnih volitev. To je njihova pravica, a tudi dolžnost dobrega državljana. Treba se je najprej registrirati kot upravičen volilec in podvreči se plemenostnemu izpitu (literacy test) v onih državah, kjer se to zahteva, in drugič iti na volišče na volilni dan.

Volilec, ki stopi v volilno kočjo dne 8. novembra, ne najde na glasovnici (ballot) imen kandidatov za predsednika in podpredsednika. Kajti predsednik in podpredsednik Združenih držav se ne izvolita direktno. Volilec namreč glasuje za gotovo številno volilnih mož (electors), katero je enako skupnemu številu reprezentantov in senatorjev v kongresu. Tako država New York izvoli v novembru 45 predsedniških elektorjev, Pennsylvania 38, Illinois 29, Ohio 24, Massachusetts 18, Michigan 15, California 13 itd. Za vse Združene države je skupaj 531 elektorjev. Kandidat, ki dobi 266 elektorjev, bo izvoljen za predsednika.

Izvoljeni elektorji vsake države se v začetku januarja sestanejo v glavnem mestu svoje domače države. Tu oddajo svoj glas za predsedniškega in podpredsedniškega kandidata svoje stranke. Te glasovnice se zapечатijo in odpošljejo na predsedniška senata. Sredi februarja pa odpre glasovnice v prisotnosti obeh zbornic kongresa in glasovnice se štejejo. Kdor ima večino glasovnic, ga proglašajo za predsednika osiroma podpredsednika Združenih držav.

Ustava (konstitucija) določa ta način volitve predsednika in podpredsednika Združenih držav. In ta način se tu vrši dobesedno po ustavi. Izvrna ideja tvorca ustave je bila, da se predsedniške volitve kolikor mogoče odstranijo iz političnega vrvenja in strankarskih strasti. Ali razvoj političnih strank je vse to spremenil. Predsedniške kampanje razburjajo ves narod in so dolgotrajna stvar, začeni od začetka pomladi tja do novembra. Volilni skladi znašajo velikanse vsote. Govori se za tega ali onega kandidata ali proti in volilnih mož nihče ne sme njeja. Tako so volitve a strani volilnih mož postale gola formalnost in volilni možje predstavlja jo število glasov, ki jih ima vsaka posamezna država za izvolitev predsednika. Dandanes ni treba več čakati par mesecev, dokler se isve, koga bodo elektorji izbrali. Stranke imajo vnaprej in volilni možje imajo je formalno registrirati željo volilcev. V vsaj ameriški zgodovini imamo le en slučaj, ko je volilni mož (elector) drugače glasoval kot za kandidata, za katelega je bil baje izbran. Le dvakrat se je zgodilo, da noben kandidat ni dobil večine elektorjev, v sled česar je posmanska zbornica kongresa morala izvoliti predsednika imed treh kandidatov, ki so dobili največ glasov.

Predsednik Wilson je v svoji prvi poslanici kongresu nasvetoval, da se odpravijo strankine konvencije in da se na mesto njih uvedejo primarne volitve, tako da volilci vsake posamezne stranke direktno glasujejo za kandidata te stranke. Ta nasvet

pokazuje, da sistem narodnih konvencij se ne oslanja na nikaki ustavi, marveč se je prsto razvil iz ameriškega političnega življenja. Prvazprav je celo v prvobitni a ideji avosev ustave. Kongres se ni ravnal po tem nasvetu, pač pa je 17 držav uvedlo predsedniške primarne volitve za izvolitev delegatov dočlane države za narodno konvencijo. V drugih državah se delegatje imenujejo na državnih konvencijah. Letos sta obe konvenciji dveh velikih strank imeli enako število delegatov: 1154.

Sešaj so vse stranke imenovalle svoje predsedniške kandidate. Volilci pa bodo dne 8. novembra formalno javljali gotovo število volilnih mož, ki dejanski predstavljajo tega ali onega kandidata. Brez osira pa formalnosti volilnih mož se v praksi volitev vrši tako, da večina glasov v vsaki državi odločuje, za katelega kandidata grede elektoralni glasovi te države. Na glasovnici volilec najde pod poglavjem vsake posamezne stranke dolg imenik volilnih mož. Ni treba, da on označi vsakega, niti da se briga kdo so ti volilni možje. Tam je poseben prostor, da označi, da li glasuje za volilne može te ali one stranke. Volilec še zna, kdo je kandidat stranke. Tako se še isti večer volitve done, kdo je bil izvoljen. Ako večina volilcev v državi New York glasuje za kandidata osiroma za volilne može stranke A, pomenja, da kandidat te stranke ima zagotovljenih 45 elektoralnih glasov. Vseh elektoralnih glasov je, kakor rečeno, 531 in 266 elektoralnih glasov zadostuje za izvolitev. — FLS.

Primerke novine

Starace na Snelniku

Dne 10. julija so priredile dopolovoriščne organizacije iz Juljske Krajine velik letni na Snelniku ob državni mejl. Tega leta se je udeležilo 3000 ljudi. Fašistične organizacije v Pulju, Trstu in na Reki ter deloma v Gorici so razvile veliko propagando za to prireditve. Povabilo so generalnega fašističnega tajnika Staraceja, ki se je leta osebno udeležil. Prireditve pa ima, kakor celo fašistični listi sami naglašajo, še prav poseben pomen. Fašisti hočejo tik ob meji prirediti velike manifestacije, da afirmirajo italijanstvo Juljske Krajine. Manifestacija je, kakor sstrjujejo listi, naprejena proti vsem onim onstran meje, ki mislijo, da bo Juljska Krajina nekot priklicena k osredni državi. Udeležba generalnega fašističnega tajnika naj ta značaj manifestacije še bolj poudari.

Incident s karabinjerji v Podgori pri Gorici

V Podgori pri Gorici je prišlo 5. julija do hudega incidenta med Bregantovo družino in karabinjerji. Bregantov sin Angel star 32 let je bil pod posebnim policijskim nadzorstvom. Nadzorstvo bi moralo dne dni poteči. Zglasilo so se pa v hiši karabinjerji, da bi sadnje ugotovili, če se Angel Bregant ravna po določilih posebnega nadzorstva. Našli so tako Angela Breganta, kakor njegovoga 61 letnega očeta Ivana ter brata 28 letnega Leopolda in 17 letnega Gvidona pri delu. Moški so ravno razkladali seno z voza. Karabinjerji so, kakor poročajo listi, osu-mili, daso si Bregantovi prekrb- bili seno na ta način, da si ga je Angel Bregant prislužil, kar bi po določilih policijskega nadzorstva ne smel. Karabinjerji so tedaj ostro nastopili proti Bregantovim, ki so se začeli braniti. Prišlo je do sspoda, pri katerem so karabinjerji šugali tudi z orožjem. Nazadnje so se morali Bregantovi vdati in so jih vse štiri aretirali ter izročili sodišču.

Oškodna nediscipliniranega mornarja

Mornar Emilij Trdoslavi-Zidarič je bil pred nekaj sodiščem obtožen, da je kržil delovno pogodbo, s katero je bil sprejet na parnik Tirano. Mornar je na Reki zapustil ladjo in se ni hotel več vrniti v službo. Bil je aretiran in izročen kopenskemu sodišču, ki ga je obsodilo na 2 meseca ječe.

Najznamenitvejša čuvstva

Najznamenitvejša čuvstva ljudske vesti so v čuvstvu "Prenveti". Ali jih čitate vsak dan?

Najznamenitvejša čuvstva

Najznamenitvejša čuvstva ljudske vesti so v čuvstvu "Prenveti". Ali jih čitate vsak dan?

Najznamenitvejša čuvstva

Najznamenitvejša čuvstva ljudske vesti so v čuvstvu "Prenveti". Ali jih čitate vsak dan?

Najznamenitvejša čuvstva

Najznamenitvejša čuvstva ljudske vesti so v čuvstvu "Prenveti". Ali jih čitate vsak dan?

Najznamenitvejša čuvstva

Najznamenitvejša čuvstva ljudske vesti so v čuvstvu "Prenveti". Ali jih čitate vsak dan?

Najznamenitvejša čuvstva

Najznamenitvejša čuvstva ljudske vesti so v čuvstvu "Prenveti". Ali jih čitate vsak dan?

Najznamenitvejša čuvstva

Najznamenitvejša čuvstva ljudske vesti so v čuvstvu "Prenveti". Ali jih čitate vsak dan?

Najznamenitvejša čuvstva

Najznamenitvejša čuvstva ljudske vesti so v čuvstvu "Prenveti". Ali jih čitate vsak dan?

Najznamenitvejša čuvstva

Najznamenitvejša čuvstva ljudske vesti so v čuvstvu "Prenveti". Ali jih čitate vsak dan?

Najznamenitvejša čuvstva

Najznamenitvejša čuvstva ljudske vesti so v čuvstvu "Prenveti". Ali jih čitate vsak dan?

Najznamenitvejša čuvstva

Najznamenitvejša čuvstva ljudske vesti so v čuvstvu "Prenveti". Ali jih čitate vsak dan?

Najznamenitvejša čuvstva

Najznamenitvejša čuvstva ljudske vesti so v čuvstvu "Prenveti". Ali jih čitate vsak dan?

Najznamenitvejša čuvstva

Najznamenitvejša čuvstva ljudske vesti so v čuvstvu "Prenveti". Ali jih čitate vsak dan?

Najznamenitvejša čuvstva

Najznamenitvejša čuvstva ljudske vesti so v čuvstvu "Prenveti". Ali jih čitate vsak dan?

Upton Sinclair:

Sto procentov

Za Prosveto prevel Buri

Copyright by Upton Sinclair

Nekateri so začudeno vzklili. Peter je imel čas za premišljanje, dokler se ga moške zopet niso spomnili. Izpraševal ga je policijski komisar, potem državni pravdnik, ostal pa je pri svoji izjavi. "Moj Bog!" je zaklical. "Ali mislite, da sem znorel? Jaz naj bi se drznil take goljufije? Kje pa naj bi dobil vse to — kje dinamit?"

Peter se je vgriznil v jezik, ko je videl, kako zelo se je zarekel! Nihče mu ni povedal, da je v torbi dinamit. Obupno je iskal rešilnega izhoda, a naključje je hotelo, da ni nihče izmed mož opazil velike Petrove napahe. Vsi so vedeli, da je v torbi dinamit in zato so spregledali in pozabili, da tega Petru niso povedali. Čisto na rob pogube lahko človeka dovede nepremišljenost, a je kljub temu rešen! —

Peter se je umaknil z nevarnega mesta. "Morebiti Joe Angel tudi laže, da je nekaj šepetal Jerry Ruddu?" je vprašal. "Ne spominjam se tega," je odvrnil Guffey. "Pravi, mogoče je res govoril z njim, a nič posebnega. Vsekakor se pa ni obravnavala nikakara zarota."

"Pa silal sem ga," je zaklical Peter, katerega bister razum je takoj našel dober izhod. "Vem samo to, kar sem silal. Bilo je ravno v času, ko smo zapuščali lokal. Nekdo je že utrlil luč. S hrbotom je bil obrnjen proti meni in jaz sem se splazil za knjižno omaro."

Vmešal se je državni pravdnik. Bil je še mlad in lahko se ga je preslepilo. "Pa ste popolnoma sigurni, da je bil Joe Angel?" je vprašal.

"Moj bog, prav gotovo je bil," je odvrnil Peter. "Nisem se mogel zmotiti!" Njegov glas je bil nekoliko nesiguren.

"Pravite, da je šepetal."

"Da."

"Ali ne bi bil lahko tudi kdo drugi?"

"Ne vem, kaj si naj mislim," je stokal Peter. "Obrnil sem mu hrbet in govoril z Gradyjem, tajnikom, potem sem se obrnil in šel k omari za knjige."

"Koliko ljudi pa je bilo v sobi?"

"Nekako dvajset."

"Je bilo še svetlo, ko ste se obrnili, ali so luč ugasnili šele pozneje?"

Nenadoma je Peter splošno vzklil: "Sem menda še res pravi norec! Govoriti bi moral z njim in se prepričati, če je v resnici Joe Angel. Meni pa se je dozevalo moje uho dovolj sigurno. Niti mislil nisem na to, da bi bil lahko kdo drugi."

"Natančno veste, da je govoril z Jerry Ruddom?"

"Da, to vem gotovo. Jerry je bil obrnjen napram meni."

"Ali je bil Rudd ali kdo drugi, ki je izpregovoril 'Sab Cat'?"

Peter je postajal vedno bolj preplašen, zapletal se je bolj in bolj. Nove povodnjik so se valpale nanj, dokler se ni pojavil detektiv s knjigo o sabotaži. Na naslovnih strani je bil McCormickov podpis in med listi je tičal načrt.

Vsi so obstopili najdeno skico in vsem hkrati se je porodila ista misel: Ali ni to plan Neise Akermanova hiše? Policijski komisar je telefonično poklical tajnika mogočnega bankirja in poprosil, da opiše hišo gospoda Akermana. Komisar je prisluškoval opisu in rekel: "Sevarna stran hiše, proti zahodu, je v načrtu označena s križcem. Kaj naj bi bilo to?"

Odgovor se ni silal, le komisar je vzklil: "Je mogoče? Blagovolite se javiti pri nas z načrtom arhitekta, da lahko primerjamo." Obrnil se je k ostalim: "Križec označuje spalnico gospoda Akermana."

Pozabili so na dvom, ki so ga gojili napram Peru. Bilo je naporno delo — združevati posamezna dejanja ter izslediti dejanske stanja. Spoznali so zmoto. To neznanost, malo in preplašeno človeče ni bilo zmožno izmisliti si tako drznega načrta. Ne, velik mislec, demokratski zarotnik je nameraval sprostiti rdečo nevarnost nad American Cityjem! —

Petra so odpeljali nazaj v njegovo celico. Dva dni je ostal tam. Nihče mu ni sporočil, kaj nameravajo storiti z njim, nikdo mu ni delil nasvetov. Časopisi se niso smeli donosati v zapor. Peter je imel pri sebi nekoliko denarja in drugi dan je podkupil ječarja. Ta mu je prinesel "Times", v katerem je vsa prva stran razrobno obravnavala najnovejši, izvanredno razburljiv dogodek.

Ze trideset let je bil "Times" na strani redu in postave ter bil proti puntarjem in revoluciji. Ze nad trideset let je "Times" oznanjal: Delavski voditelji, socialisti in anarhisti so eno in isto, vsi se poslužujejo le enega orožja: bombe. In slednjič je se njihova trditve izkazala kot resnična. To je bil njihov največji dan. Izrazil je ta trenutek in zato posvetil ne samo prvo, temveč tudi še dve naslednji strani tem zagotovitvam. Objavili so slike zarotnikov, med drugimi tudi Petrovo, glavni stan IWW, potno torbo, dinamitne palice, vžigalnike, sestavne dele ure, atelje, kjer so bili aretirani zarotniki ter sliko ruskega anarhista Nikitina, ki je stanoval v sobi številu 17. Mnogi drugi članki so se naslanjali na ta slučaj: intervjuji z duhovniki, bankirji, predsednikom trgovske zbornice ter tajnikom agrarne banke. Debelotiskan uvodni članek je trdil, da je "Times" že trideset let svaril občinstvo, vpletel Guberberjev slučaj, kakor tudi slučaj Lakmana ter treh duhovnikov, kateri so bili pred nekoliko dnevi aretirani, ker so se drznili na javnih zborovanjih čitati "Jezusov govor na gori."

In Peter je vedel, on Peter Gudge je izvršil vse to! Njemu, malemu in neznanemu detektivu se imajo zahvaliti čuvarji redu in postave za vso senzacijo!

Razumljivo, če ne bo nikake hvale. Policijski komisar in državni pravdnik sta izdala svečan proglaš ter zahtevala vso čast le sebi. Se z besedico nista namignila, da je vso delo napravila tajna policija železniškega trusta! Moralo je biti tako. Vseled uglede ugleda so morali veljaki prevzeti vse kot svoje delo, ker preprosto ljudstvo-sodra ni smela niti slutiti, da vodijo in financirajo ves ta posel le premožni trgovski krogi. Petra je vseeno jezilo tako omalovaževanje. On, McGivney in tudi ostali Guffeyjevi ljudje so gojili neizmerno sovraštvo napram državnim uradnikom, ker so jih smatrali kot puhloglavce, duševne siromake in slabice. Ako se je v Ameriki hotelo kaj doseči, tedaj so bili državni uradniki veliko premalo upoštevani. Prijaviti se je moralo pri industrialcih, ki so imeli dovolj denarja in so bili vseled tega vajeni temeljitega poslovanja. Tudi pri špionaži je bilo tako kakor pri ostalem.

Petra je v zaporu mučil strah. Predstavljal si je: Zaprt bo v luknji in Guffey ga bo z mučenjem prisilil, da izpove resnico. Skušal je premagati svojo grozo. Bombna zarota je le preobsežna in prezapeljiva, zvalila bo za seboj vse denarne mogetce, ako bodo hoteli ali ne. Igro mora nadaljevati in Petra bodo še nadalje obdržali v službi.

In res. Proti večeru naslednjega dne se je pojavil ječar in rekel: "Izpustili vas bodo." Petra so odpeljali ter porinili v nov svet.

(Dalje prihodajo.)

volver, ki ga je po navadi vtaknil v žep, če je potoval na kmete. Vzel ga je iz predala in gledal, kako je plosek in svetel. Kaj, če bi se ustrelil! Potem bi bil lahko zapustil poslednje pismo: — "Prokleta babnica, uničila si mi življenje. Vrag te jaši, podla duša!"

Predstavljal si je, kako bi žena po streli planila v sobo, ugledala njegovo krčevito trepetajoče telo, zdobljeno lobanjo in s krvjo polit obraz. To bi bilo brezmejno grozovito, in za nobeno ceno, za nič na svetu ne bi bilo mogoče ničesar popraviti. Videl jo je, kako bo v besnem obupu drhtela pred krsto in klicala: "Aljoša! Vstani! Aljoša!" Tedajci pa bo nenadno obmolknila. In ponoči, ko ne bo nikogar blizu krste, bo zopet prišla in nepremično obstala v mrki temi, sredi one posebne tišine, ki zavladava v sobi, kjer leži mrtič. Imela bo kakor noč črne in globoke oči. Hrepenenje bo rila njegov voščeni obraz z obezanim čelom. Klicala bo otožno in vztrajno kakor dete, ki izgubi mater: "Aljoša! Dragi moj Aljoša! Zakaj si to storil? Vstani."

Solze so mu privrele na oči. Samemu sebi se je bil zagnusil. Saj vendar ne gre, da bi — četudi samo v mislih — užival podobne prizore! Draga moja Anka! Brž ko se je samo za trenutek nekje v daljavi prikazala resna smrt — takoj je postalo resno tudi življenje. Na mah je spoznal vso ničevost vsakdanjih malenkosti. Saj niso edino odločilne pri ocenjevanju življenja! Mar nista doživela v teku skupnega življenja poleg brezpomembnih prepričanj tudi veliko svetlega, nepozabno ljubkega? Se zdaj, ko je sedela za mizo v ohlapni domači obleki z malčkoma v naročju in ko se je zabavala z moževno jezo, še zdaj je izžarevala prelep sijaj materinstva . . .

Tisto že . . . ampak zavrnila ga je, prestregla mu je besedo kakor nagajivemu paglavcu? Ni marala niti poslušati njegovih ugovorov. In kaj je bilo vsemu vzrok? Samo ona brezpomembna desetica! No, in mar ni potem rekla: "Najin očka je huđ, a midva se nikar ne zmeniva za njegovo jezo!" Vpričo pestunje je rekla! Kako malenkostne in sebične so ženske, kako zoprn lahko pokvarijo življenje! Kajpak, o tem niti malo ne dvomi, da ga ne bo nikdar prošla odpuščanja. O, tega pa ne!

No, zares bi jo bilo treba malce preplašiti. Kaj, če bi poskusil, kako bo učinkovala takale majhna komedija.

Vzel je polo pisemakega papirja in razločno, trdno zapisal: "Prokleta babnica, uničila si mi življenje!"

Nato je vzel iz revolverja tulec z naboji in uprl prazno cev v senco. Občutil je mrzli dotik kljaj na koži. Prečital je vnovič, kar je bil napisal in sprožil petelina. A pozabil je . . .

Pozabil je bil, da ostane prvi naboj, ki leži v cevi sami, tudi tedaj, če vzameš tulec iz revolverja. In nepričakovani strel se je glasno razlegel po vsem stanovanju . . .

Pozabil je bil, da ostane prvi naboj, ki leži v cevi sami, tudi tedaj, če vzameš tulec iz revolverja. In nepričakovani strel se je glasno razlegel po vsem stanovanju . . .

Pozabil je bil, da ostane prvi naboj, ki leži v cevi sami, tudi tedaj, če vzameš tulec iz revolverja. In nepričakovani strel se je glasno razlegel po vsem stanovanju . . .

Pozabil je bil, da ostane prvi naboj, ki leži v cevi sami, tudi tedaj, če vzameš tulec iz revolverja. In nepričakovani strel se je glasno razlegel po vsem stanovanju . . .

Pozabil je bil, da ostane prvi naboj, ki leži v cevi sami, tudi tedaj, če vzameš tulec iz revolverja. In nepričakovani strel se je glasno razlegel po vsem stanovanju . . .

Pozabil je bil, da ostane prvi naboj, ki leži v cevi sami, tudi tedaj, če vzameš tulec iz revolverja. In nepričakovani strel se je glasno razlegel po vsem stanovanju . . .

Pozabil je bil, da ostane prvi naboj, ki leži v cevi sami, tudi tedaj, če vzameš tulec iz revolverja. In nepričakovani strel se je glasno razlegel po vsem stanovanju . . .

Pozabil je bil, da ostane prvi naboj, ki leži v cevi sami, tudi tedaj, če vzameš tulec iz revolverja. In nepričakovani strel se je glasno razlegel po vsem stanovanju . . .

Pozabil je bil, da ostane prvi naboj, ki leži v cevi sami, tudi tedaj, če vzameš tulec iz revolverja. In nepričakovani strel se je glasno razlegel po vsem stanovanju . . .

Pozabil je bil, da ostane prvi naboj, ki leži v cevi sami, tudi tedaj, če vzameš tulec iz revolverja. In nepričakovani strel se je glasno razlegel po vsem stanovanju . . .

Pozabil je bil, da ostane prvi naboj, ki leži v cevi sami, tudi tedaj, če vzameš tulec iz revolverja. In nepričakovani strel se je glasno razlegel po vsem stanovanju . . .

Pozabil je bil, da ostane prvi naboj, ki leži v cevi sami, tudi tedaj, če vzameš tulec iz revolverja. In nepričakovani strel se je glasno razlegel po vsem stanovanju . . .

Pozabil je bil, da ostane prvi naboj, ki leži v cevi sami, tudi tedaj, če vzameš tulec iz revolverja. In nepričakovani strel se je glasno razlegel po vsem stanovanju . . .

Pozabil je bil, da ostane prvi naboj, ki leži v cevi sami, tudi tedaj, če vzameš tulec iz revolverja. In nepričakovani strel se je glasno razlegel po vsem stanovanju . . .

MARELA
(Domača naloga)

V šoli so nas učili, da je marelja kišobran. Deklice so verjele, dečki pa ne. Deklice vse verjamejo.

Naš kišobran ni marelja, temveč gospodarjev Sultan. Sultan brani hišo pred tatovi. Tatovi so nevarni samo prvega v mesecu, pravi moja mama.

Tatovi se marelje ne boje, zato ni marelja kišobran. Pač pa je marelja kakšenkrat kišobran. Moj starejši brat je lani kupil mareljo. Pa mu jo je nekdo vzel v kavarni. Da ne bo brez marelje, je moj brat vzel v kavarni drugo. Včeraj je spet deževalo. Moj brat je šel z mareljo v kavarno. Ko tako sedi, vidi, da jemlje nekdo zepet njegovo mareljo. Hitro vstane in reče: "Hop, ta marelja je moja!" Pa ga oni krešne z mareljo po glavi in kriči: "Aha, ti si tisti, ki mi je lani mareljo ukradel!" Tako je bila marelja silobran, moj brat pa tepen in brez marelje. Izgubil je kar dve.

Tudi naš sosed pravi, da je marelja silobran. Naš sosed je pevec. On poje v gledališču. Zato ima mnogo sovražnikov. Njegovi sovražniki se imenujejo kritiki. In je eden njih zapisal v časopis, da poje naš sosed grdo.

Naš sosed vzame mareljo in gre nad sovražnika. Ko ga dobi, ga udari s silobranom po glavi. Oba prideta pred sodnika. Tisti, ki je bil udarjen, pravi, da je ves neumen, odkar mu je zaradi silobrana zrasel rog na glavi. Naš sosed pa je dejal, da je bil oni že tistikrat neumen, ko je tisto napisal v časopis.

Od takrat pišejo vsi časopisi, da naš sosed zelo lepo poje. Silobran pomaga v sili.

Marelja je tudi šefobran. Tisti gospod, ki stanuje nad nami, zelo rad spi. Ker spi doma premalo, zaspi tudi v družbi. Preden pa za mizo zaspi, naoloni mareljo na vrata. Tako postane marelja šefobran. Če odpre šef vrata, pade marelja na tla. Če pade marelja na tla, zaropota. Če pa zaropota, se gospod zbudi. In šef nič ne ve, da je gospod spal.

Moj sošolec Francej mi je povedal, da imajo pri njih do

SLOVENSKA NARODNA PODPORNJA JEDNOTA
Izdaja svoje publikacije in še posebno list Prosveta za korist, ter potrebno agitacijo svojih društev in članstva in za propagando svojih idej. Nihakar pa ne za propagando drugih podpornih organizacij. Vsaka organizacija ima običajne svoje glasilo. Toraj agitatorični dopisi in naznanila drugih podpornih organizacij in njih društev naj se ne pošiljajo listu Prosveta.

LEO ZAKRAJŠEK
General Travel Service, Inc.
1359 — 2nd Avenue New York

CUNARD LINE
346 No. Michigan Ave. Chicago, Ill.

Marela nas varuje pred ploho. Zato pravimo, da je ploho-bran. Kadar pride moj oče pozno domov, se vleže v posteljo in odpre mareljo. Pa ga vprašamo, zakaj spi pod mareljo. Odgovori nam, da se je usula nanj ploha, ko je prišel domov. Zato je odprl mareljo. Mama nič ne reče, bo torej le res.

Marelja je koristna. Majhna marelja je marelja.

SMEŠNICE
Preveč ve
— Erna noče ničesar več vedeti o svojem doseganju ženi-ni.
— Nedvomno ve o njem že preveč.

Zdravnika so poklicali nujno k neki starejši gospi.
"No, draga gospa, kaj vam je, kaj vam manjka?" prijazno vpraša zdravnik.
Radi tega nagovora ogorčena odgovori gospa pikro: "Jaz sem soproga ministra P."

"Oprostite, od te boleznj vas ne morem ozdraviti", je odgovoril zdravnik in odšel.
"S podjetnikom sva se danes sporazumela glede povznanja plače."
"In — kako?"
"Ostane vse pri starem."

Osebnost Voden
JESENSKI IZLET
v JUGOSLAVIJO
na največjem Cunardovem ekspres parniku
BERENGARIA
Odpluje iz New Yorka proti Cherbourg
7. SEPTEMBRA

Posebne privlačnosti so: znatno znižane cene za tretji razred in novi prostori v prejšnjem turističnem razredu za potnike tretjega razreda. Udeležence tega izleta bo spremljal na njihovi cili izvežbani potniški uradnik Cunard Črte, ki bo tudi skrbel za njihovo prtljago in vse, kar se tiče potnih listov. Samo enonočna vožnja na posebnem vlaku iz Pariza.

Vprašajte takoj pri:
LEO ZAKRAJŠEK
General Travel Service, Inc.
1359 — 2nd Avenue New York

ali pri
CUNARD LINE
346 No. Michigan Ave. Chicago, Ill.

TELEFON ROCKWELL 4904

TISKARNA S. N. P. J.

SPREJEMA VSA
v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vikitnice, časnike, knjige, kolodarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovanskem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J. DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne Cene zmerna, unjako delo prve vrste

Prejite po informacije na naslov:
S. N. P. J. PRINTERY
2657-59 So. Lawndale Avenue CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA

Sladki spomini
— V tej-je šatulji imam pa najdražje snomine na najino životovansko potovanje.
— Kaj pa imaš v nji?
— Hotelske račune.

Vzor lenuha
— Delo je prav za prav neumnost. Treba bi bilo izumiti stroj, da bi človek samo pritisnil na gumb, pa bi bilo delo opravljeno.
— Hm, že prav, toda kdo bi pa pritiskal na ta gumb?

V banki
"Gospod ravnatelj, zunaj čaka neki gospod, ki bi rad govoril z vami."
"Kaj pa želi?"
"Rad bi vedel za tajnost vaših velikih uspehov."
"Ali je častnik ali policist?"

V šoli
Učiteljica: "Otroci, sedaj pa bodite popolnoma mirni in tihi, tako tiho, da se bo čula igla, če pade na tla."
Mir . . . Mala Anica čez nekaj časa: "Gospodična učiteljica, zdaj jo pa še lahko spustite!"

INDEPENDENTAL OFFICE
Ustanovljen pred 20 leti
CENE SO ZMERNE
Prekvalitveni nastoj

INDEPENDENTAL OFFICE
Ustanovljen pred 20 leti
CENE SO ZMERNE
Prekvalitveni nastoj

V. Veronajev:
NAKLUJUJE

Res je bilo vse skupaj odurno in od silne neprijetno. Dogodilo se je namreč to-le: Smoljaninovi, dobri znanci, so danes poslali svoje abonementne vstopnice za operno predstavo s Saljapinom. Hišna je prinesla listke ob slabem, deževnem vremenu: zunanaj je pihal mrzel veter in blata je bilo na pretek.

Žena je vprašala: "Koliko napitnine naj ji dam?"

Odgovoril je: "No, najmanj pet in dvajset kopejk, bi dejal."

"Ah, beži no! Preveč bo. Tudi deset kopejk zadostuje."

"Ne, ne, Ana, prosim te! Kako pa bo mislila o nas? Kdo da je danes po deset kopejk napitnine? Nikar ne bodimo skopuhli."

"O, moj Bog, kako si ti gospo-ski! Tudi deset kopejk bo popolnoma zadostalo . . ."

Dunjaša, tu-le imate desetico, dajte jo služkinji!"

"Ana, počakaj vendar . . ."

Toda gospa je oblastno in razločno ponovila: "Pojdite, Dunjaša in odpravite služkinjo!"

Razvnel se je, a je zatajil jezo in se molče ugriznil v ustnico. Dunjaša je nedolžno dvignila obrvi, kakor da ne bi bila ničesar opazila, in je z desetico odšla v kuhinjo. Pestunja je sedela z malim Borisom v isti so-

bi pri čajni mizi in mu na samovaru kuhala mlečno kašo. Tudi ona je vse slišala. Joj, kako zoprno je vse to! Kako neki se morre pripraviti vpricho služkinči!

Ves bled je hodil z velikimi koraki iz jedilnice preko veže v svojo sobo in zopet nazaj. Žena ga je prijazno vprašala:

"Ali naj ti še nalijem čaja?"

"Ne," — je odgovoril osorno.

Žena je otroku dajala žličico s kašo in pri tem zategnjeno ponavljala: "Joj kako hudega očka imava! Joj, kako se zmeniva za njegovo jezo, kaj ne? Saj se bo sam naveličal in unesel!"

Še to je govorila vpricho pestunje! In vendar je dobro vedela, kako zoprni so mu prepriji v navzočnosti poslov. Rezko se je zasukal na peti, odšel v svojo sobo in zaklenil vrata.

Tu je odprl akte za jutrišnjo razpravo, ker je moral nastopiti v neki pravdi kot zagovornik:

" . . . glede zadolžnice, ki jo je obtoženec izročil kijevskemu meščanu A. Serstobitovu, moram pripomniti, da . . ."

O, hudimanska reč! Zavrnila ga je kakor paglavca! Sploh se ji je zdelo za malo, da bi z njim govorila. Pa še kako surovo, vpricho poslov . . .

All ni vse to smešno? Jutri bo nastopil in fraku pred sodičem, dostojanstven in resen, a tukaj, doma: "midva se kar ne zmeniva za to, saj se bo naveličal in unesel!" Mar ga ni sama

vprašala, koliko napitnine bi dal? Predvsem je bila tako od silne malenkostna! Ni se sramovala pričeti prepira zaradi takihle neumnosti! Razpihala je vso zardevico prav tako kot dete, ki še ne hodi v šolo. Zares, taki prepriji so mogoči samo pri majhni deci in pri zakoncih. Solski otroci se že ne bi mogli ogreti za podobne reči.

Začudil je, da je tiho potrkalo na vrata. Ženin glas — pač v svesti krivice — je rahlo vprašal:

"Aljoša! Ali je dovoljeno?"

Odgovoril je hripavo: "Ne, ni dovoljeno!"

Zopet se je lotil svojega posla. Vedno znova ista zgodba! Zdaj bo seveda postala pozorna in nežna, kakor da bi lahko s tem zabrisala neznošno aramotko, ki mu jo je bila prizadejala. Nenadno je razumel in se nasmehnil: zakaj neki je zdaj potrkalo na njegova vrata? Samo zato, ker je bil odšel, ne da bi po navadi popil drugi kozarec čaja. Oj, te ženske! Res bi človeku z smehljajem poteptale arce in še nalašč trdno zapičile vanj visoke pete! Ob istem času pa so pripravljene za katerokoli žrtve, da ne bi isti človek ostal brez vsakdanjega kozarca čaja!

Pero se je spotikalo in hreččalo po papirju. Odprl je stranski predal pisalne mize, da bi bil poiskal novo pero. Tam je ležal v oguljeni usneni prevleki re-

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (June 30, 1932), pomeni, da vam je naročnina potekla ta dan. Ponovite je pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče ustavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljen valed napačnega nazlova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi nazlov.

Nalji nastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$6.00 in za pol leta pa \$3.00. Člani SNPJ doplačajo \$4.00 za leto, za pol leta \$2.00.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$7.50, pol leta \$3.75, za Zlano \$6.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.50, za vso leto pa \$9.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo \$1.00 za poštnino.
Mladinski List stane za celo leto \$1.20.
Upravišništvo "PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave., Chicago